

B.

Den polytekniske Lærestalt.

I. Forandringer i Undervisnings- og Eksamensplanen samt almindelige Afgørelser vedrørende Lærerstillingerne m. m.

a. Ændring i Undervisnings- og Eksamensplanen for Faget Opvarmning og Ventilation.

I Beretningsaaret vedtog Lærerraadet en ny Undervisningsplan for Faget Opvarmning og Ventilation. I Følge denne skulde Maskin-ingeniørstuderende kunne vælge Eksamensprojekt i nævnte Fag. I Forbindelse hermed udarbejdedes Forslag til Ændringer i Eksamensplanen. Da den kgl. Approbation af disse Ændringer endnu ikke forelaa ved Beretningsaarets Udløb, vil en nærmere Omtale af den nye Ordning først blive meddelt i Aarbogen for det følgende Aar.

b. Omdannelse af Docenturet i Maskinlære til et Professorat.

I Skrivelse af 11. Maj 1924 anmodede Docent i Maskinlære, A. R. Holm om at hans Stilling maatte blive omdannet til et Professorat. Han udtalte følgende i Skrivelsen:

»Til Begrundelse herfor skal jeg fremføre, at der allerede i 1917, da jeg ved Professor Borchs Afgang modtog Stillingen som Docent, fra Udvalget vedrørende Undervisnings- og Eksamensarbejdet i Maskinlære forelaa en Betænkning (af 5. Maj 1917), hvori bl. a. udtales:*)

»Udvalget er af den Formening, at Stillingen, saa fremt Ordningen viser sig tilfredsstillende, bør søges omdannet til et Professorat, saaledes at der bliver 4 Professorater i Maskinlære, som allerede forelaaet i Udvalgets Betænkning af Nov. 1916.«

*) Se Univ. Aarbog for 1915—20, V, S. 173.

Hertil skal jeg føje følgende Bemærkninger: Ved den i 1917 foreslaaede Ordning var under Docentstillingen henlagt følgende Undervisning: Maskinelementer for Maskin- og Elektroingeniører, Hejse- og Løftemaskineri for Maskiningeniører, og Maskinelementer samt Hejse- og Løftemaskineri i det særlige Kursus for Bygningsingeniører.

Efter min Ansættelse som Docent viste det sig dog, at en Ændring af ovennævnte Program var ønskelig. Ved den endelige Udformning af den nye Ordning viste det sig nemlig at være hensigtsmæssigt at udskille Bygningsingeniørernes Undervisning i »Kraft- og Arbejdsmaskiner« fra den tilsvarende Undervisning for Fabrikingeniører, og efter Anmodning fra et Udvalg, hvori Professor Bache var Formand, gik jeg ind paa at overtage den før nævnte Undervisning for Bygningsingeniørerne. Da jeg herved naturligt maatte overtage ogsaa Konstruktionsøvelserne i Maskinlære, var den fremkomne Forøgelse i mit Arbejde ikke uvæsentlig.

En anden, om end ikke saa stor, Arbejdsforøgelse fik jeg, da jeg fra Lærestalten modtog Meddelelse om, at Hvervet som Censor ved 1. Dels Tegneundervisning blev mig overdraget; et Hverv, som paa Grund af min kgl. Docent-Udnævnelse er ulønnet.

Mit Arbejde paa Lærestalten omfatter saaledes følgende Forelæsninger og Øvelser, for hvilke jeg alene har Ansvaret og Ledelsen, nemlig:

For Maskiningiører og Elektroingeniører: i 5. Halvaar: Forelæsninger om Maskindeles Konstruktion og Beregning; — i 6. Halvaar: Maskiner til Løftning og Flytning af Byrder; — Øvelser i Maskinkonstruktion, for Elektroingeniører i 5. og 6. Halvaar og for Maskiningeniører i 6. Halvaar, indtil 15. Juni.

For Bygningsingeniører: i 7. Halvaar: Forelæsninger om Kraft- og Arbejdsmaskiner (d. v. s. Vandmotorer, Vindmotorer, Dampmaskiner, Pumper, o. s. v.); — i 5. Halvaar: Hejse- og Løftemaskineri samt Entreprenørmaskineri, og Maskindeles Konstruktion og Beregning; — i 5. Halvaars Januar Maaned: Øvelser i Maskinkonstruktion.

For 1. Dels Undervisningen: i Juni: Censur af de i Løbet af 2—3 Aars Kursus udførte Tegnearbejder fra ca. 200—250 Elever.

Hertil kommer Afholdelsen af Eksamen i Maskinlære i Januar og Maj, samt dertil svarende Gennemgang af Kursusarbejder i Maskinlære i December og April.

Til det her fremførte skal yderligere føjes, at jeg ifjor har paabegyndt Manuskript til og iaar og de følgende Aar maa søge fuldført Udarbejdelsen af Lærebøger indenfor samtlige ovennævnte Grupper af Maskinlære, hvilket Arbejde ikke kan gøres tilfredsstillende, med mindre jeg, saavel ved Fabriksbesøg som ved Studier i den hastigt

voksende Literatur søger opnaaet og uddybet Kendskab til de nyeste og bedste Konstruktioner indenfor Maskintekniken. Af Betydning i saa Henseende vil det ogsaa være, om jeg bliver saaledes stillet, at jeg i væsentlig større Udstrækning end hidtil kan tillade mig at anskaffe mig Dele af den nyere Literatur.

Samfundsmæssigt set vil det sandsynligvis være god Økonomi at holde den danske Ingeniøruddannelse paa et højt og hæderligt Standpunkt. Industriens og Maskinteknikens hurtige Udvikling her i Landet i de senere Aar gør den bedst mulige Uddannelse paakrævet.

Men den stærke Udvikling af Tekniken, som baade forøger Elevantallet og nødvendiggør Behandlingen af nye Teorier og Konstruktioner, gør det paa den anden Side forklarligt, at jeg ikke i Længden kan føle mig tilfredsstillet ved at fortsætte som Docent.

Jeg tillader mig derfor at bede Direktøren for Den polytekniske Læreanstalt at tage de i denne Skrivelse fremsatte Tanker under velvillig Overvejelse.«

Det staaende Udvalg for Maskiningeniørernes Undervisning anbefalede paa det bedste Sagen til Lærerraadet, der i sit Møde den 24. September 1925 enstemmig vedtog at søge Docenturet omdannet til et Professorat.

I Skrivelse af 31. Oktober s. A. til Ministeriet stillede Læreanstalten Forslag i Overensstemmelse hermed. Der henvistes til, at det ved de i Aarene 1916—17 førte Forhandlinger gentagne Gange blev fremhævet, at Docentstillingen i Maskinlære var saa omfattende, at den, hvis den vedtagne Ordning af Undervisningen var tilfredsstillende, burde søges omdannet til et Professorat, og efter at have nævnt det Arbejde, der paa hvilede Docenten, udtalte Læreanstalten, at Arbejdet var saa stort, at det i Forbindelse med Tilrettelægningen af Forelæsningerne og Arbejdet med at følge med i Fagets Udvikling lagde Beslag paa Docentens hele Arbejdsevne, hvorfor det i høj Grad vilde være rimeligt og retfærdigt, at Docenturet omdannedes til et Professorat, saa meget mere som det vilde være af største Betydning, at Undervisningen var fuldt ud tidssvarende, da den danske Maskinindustri for at kunne hævde sig overfor Udlandet maatte kunne raade over fortrinligt uddannede Ingeniører. Den nuværende Indehaver af Stillingen, Docent A. R. Holm, havde med meget stor Interesse og Dygtighed varetaget sin Virksomhed, og det vilde være meget beklageligt, om Docent Holm paa Grund af Stillingens utilfredsstillende Karakter forlod Læreanstalten.

Forslaget gennemførtes paa Normeringsloven for 1926—27; jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A, Sp. 4737—38.

Under 2. Juli 1926 blev der ved kgl. Resolution meddelt Docent A. R. Holm Udnævnelse til Professor i Maskinlære ved Læreanstalten fra den 1. April s. A. at regne.